

Waldemar Śługocki

WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ W WOJEWÓDZTWIE ZIELONOGÓRSKIM (1994-1998)

Rok 1998 zapoczątkował okres głębokich i znaczących przemian społecznych i gospodarczych w Polsce. Za początek transformacji polskiej gospodarki uważa się przyjęcie dokumentu określanego jako Plan Balcerowicza, który został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów 9 października 1989 roku. To właśnie wówczas zapoczątkowane zmiany dały początek demokracji i gospodarce rynkowej w kraju. Rok 1989 był także czasem, w którym demokratycznie wybrane władze Rzeczypospolitej Polskiej wyraziły zdecydowane dążenie do zbliżenia z Unią Europejską, co znalazło również wyraz w podpisaniu umów o handlu i współpracy. Już trzy lata później zawarte zostały Układy Stowarzyszeniowe z Unią Europejską, nazywane także Układami Europejskimi. Począwszy od roku 1989 Polska została objęta programem pomocy Unii Europejskiej Phare. Powstał on 18 grudnia 1989 roku decyzją Rady Europejskiej¹.

Był on początkowo przygotowywany dla Polski i Węgier; stąd pochodzi jego nazwa *Poland and Hungary Assistance for Restructuring their Economy*. Obecnie objętych jest nim jedenaście krajów. Mimo że w każdym z tych krajów procesy reform są w różnej fazie zaawansowania, pomoc skierowana jest na te same dziedziny, a mianowicie: restrukturyzację przedsiębiorstw państwowych i rolnictwa, rozwój sektora prywatnego, reformę administracji, reformę systemów opieki społecznej, zdrowotnej, oświaty i zatrudnienia, restrukturyzację energetyki, transportu i telekomunikacji, ochronę środowiska i bezpieczeństwo publiczne. Krótko mówiąc, dotacje Phare służą wspieraniu procesów transformacji gospodarczej i umacnianiu w społeczeństwach nowych demokratycznych stosunków.

Na terenie Polski realizowane są trzy rodzaje Programu Współpracy Przygranicznej Phare, a mianowicie:

1. Polska – Niemcy; jest to współpraca bilateralna. Programem objęte są też euroregiony działające na pograniczu polsko-niemieckim. W związku z tym, iż granica między Polską a Niemcami liczy 467 km, a w jej pobliżu po obu stronach mieszka około 8 mln ludzi, program ten jest ważny dla kraju, a zwłaszcza woje-

¹ *Od programu Phare do zreformowanych Funduszy Strukturalnych*, oprac. S. Johnston, M. Kozak, A. Pyszkowski, J. Sieradzki, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Warszawa 1999.

wództw Polski zachodniej. W jego realizacji uczestniczą cztery euroregiony („Nysa”, „Sprewa-Nysa-Bóbr”, „Pro Europa Viadrina” i „Pomerania”);

2. Polska – region Morza Bałtyckiego, współpraca wielostronna. Oprócz Polski uczestniczą w nim Estonia, Łotwa i Litwa, a z państw Unii Europejskiej Dania, Szwecja i Finlandia;

3. Polska – Niemcy – Czechy, współpraca trójstronna.

Program bilateralny Polska – Niemcy jest tym, który obejmował województwo zielonogórskie i gorzowskie oraz działające na lubusko-brandenburskim pograniczu dwa euroregiony – „Pro Europa Viadrina” oraz „Sprewa-Nysa-Bóbr”.

Euroregion to obszar współpracy przygranicznej powstały w wyniku porozumienia przygranicznych jednostek samorządu terytorialnego. Problematyka funkcjonowania euroregionów została uregulowana w Europejskiej Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej z 1980 r. oraz w Europejskiej Karcie Regionów Granicznych i Transgranicznych z 1995 r. Celem euroregionu jest prowadzenie szerokiej współpracy. Są to celowe związki gmin, które powstały w celu realizacji pewnych problemów występujących po obu stronach granicy². W Europie Zachodniej euroregiony już w latach pięćdziesiątych stały się jedną z podstawowych form współpracy transgranicznej³.

Działanie dwóch euroregionów na terenie województwa lubuskiego gwarantuje realizację przedsięwzięć w ramach małych projektów euroregionalnych. To właśnie na zachodniej granicy naszego kraju zaczęto po raz pierwszy realizować projekty w ramach pomocy Unii Europejskiej. Na obszarze dawnych województw gorzowskiego i zielonogórskiego, które tworzą obecne województwo lubuskie, zaabsorbowano ok. 60% wszystkich środków UE w ramach programu Phare CBC w latach 1994-1999.

Ze środków programu Phare CBC w latach 1994-1998 (300 mln ECU) byłym województwom gorzowskiemu i zielonogórskiemu przyznano 135,461 mln ECU. Środki te rozdysponowane zostały między 57 projektów⁴.

Poniższe zestawienie przedstawia zrealizowane przedsięwzięcia w ramach Phare CBC.

Rok	Liczba projektów	Przyznane środki w mln ECU
1994	4	40,500
1995	12	30,700
1996	15	24,295
1997	19	21,026
1998	7	17,830
Razem	57	134,351

² *Unia Europejska*, Informator, Warszawa 1997.

³ *Pogranicze polsko-niemieckie w okresie transformacji 1989-1997*, red. Cz. Osękowski, H. Szczegóło, Zielona Góra 1999.

⁴ Dane przygotowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Zielona Góra 1999.

Ogółem w województwie lubuskim realizuje się (lub zakończono) 53 projekty⁵, przy czym dominują projekty w zakresie ochrony środowiska (53% ogólnej liczby). Tabela 1 przedstawia liczbę projektów realizowanych w poszczególnych dziedzinach.

Tabela 1
Projekty realizowane w ramach programu Phare CBC w województwie lubuskim

Dziedzina	Liczba projektów	Projekty zrealizowane	Projekty w trakcie realizacji	Projekty w fazie zatwierdzenia dokumentacji, przetargów itd.
Transport	13	5	5	3
Ochrona środowiska	28	7	5	16
Zasoby ludzkie	8	1	6	1
Infrastruktura	4	1	3	—
Razem	53	14	19	20

Tabela 2 przedstawia wszystkie projekty o charakterze inwestycyjnym zrealizowane i kontynuowane w ramach tego programu.

Tabela 2
Realizacja programu Phare w województwie zielonogórskim w latach 1994-1998

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Kwota przyznana w mln ECU	Stan realizacji
1994				
1	Budowa terminalu i modernizacja układu komunikacyjnego na przejściu granicznym w Olszynie	UW Zielona Góra i DODP Zielona Góra	łącznie 15,0	zrealizowane
2	Budowa przejścia granicznego w Gubinku z obwodnicą Gubina	UW Zielona Góra i DODP Zielona Góra	łącznie 16,0	zaawansowanie prac 85%
3	Terminal Towarowych Odpraw Celných w Świecku		5,5	zrealizowane
4	Budowa Collegium Polonicum w Słubicach		łącznie 16,0	zaawansowanie 80%, przewidywany termin zakończenia prac IV kw. 1999
1995				
1	Modernizacja dróg krajowych nr 274 i 275 stanowiących dojazd do przejścia granicznego w Gubinku	DODP Zielona Góra i UM Zielona Góra	9,7	zrealizowane
2	Centralna Oczyszczalnia Ścieków w Zielonej Górze	UM Zielona Góra	2,3	zrealizowane

⁵Tabela ukazująca rozdysponowanie środków w latach 1994-1998 zawiera ogólną sumę 58 projektów.

3	Wspólna oczyszczalnia ścieków dla miast Gubin-Guben (budowa kanalizacji miasta)	UM Gubin	3,3	zrealizowane
4	Wysypisko odpadów dla miasta Gozdnic	UM Gozdnic	0,05	zrealizowane
5	Rewaloryzacja Parku Mużakowskiego w Łęknicy	UM Łęknica	0,042	25 V – przeprowadzony przetarg na remont mostu Królewskiego, co pochłonie ok. 50% dofinansowania, pozostała część przeznaczona na meliorację - dokumentacja w trakcie realizacji
6	Modelowy program konserwacji obiektów po byłej armii radzieckiej dla potrzeb rozwoju gospodarczego terenów przygranicznych – Zasięki, gm. Brody	UG Brody	0,250	I etap zrealizowany (ok. 30% całości projektu)
7	Prezentacje wokalne dzieci niepełnosprawnych w Lubsku	Lubski Dom Kultury w Lubsku	0,015	zrealizowane
8	Modernizacja dróg 133 i 132 na odcinku przejście graniczne Kostrzyn – Gorzów Wlkp.		16,5	ukończenie robót nastąpi w IV kwartale 1999
9	Komunalna oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacyjną dla wsi Słońsk i Przyborów		0.65	zrealizowane
10	Komunalna oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w Sulęcinie. Kolektor ściekowy KOP-I		łącznie 0,7	zrealizowane
11	Komunalna oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w Rzepinie		łącznie 0,7	zrealizowany I etap, 50% całości zadania
12	Zagospodarowanie obiektów po byłej armii radzieckiej w Kęszycy Leśnej		łącznie 1,45	zrealizowane
1996				
1	Budowa ulicy XXX-lecia w Żarach jako dojazd do przejścia granicznego w Przewozie	DODP Zielona Góra	0,900	zrealizowane
2	Budowa sieci kanalizacyjnej z oczyszczalnią ścieków w Bronkowie, gm. Bobrowice	UG Bobrowice	0,130	7 VII przetarg na wykonanie robót
3	Budowa wysypiska nieczystości stałych w Buczynie, gm. Trzebiel	UG Trzebiel	0,117	zrealizowane

4	Budowa oczyszczalni ścieków w Łęknicy – etap II	UM Łęknica	0,630	ok. 25% zrealizowane
5	Budowa oczyszczalni ścieków w Żaganiu	UM Żagań	1,300	po przetargu; dostawca urządzeń zatwierdzony, budowa kolektora rozpoczęta, wykonawca: PBIŃż Gorzów
6	Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji dla prawobrzeżnej części miasta Nowogród Bobrzański	UMiG Nowogród Bobrzański	0,544	umowy na realizację czekają na zatwierdzenie, wykonawca – Energopol ZG, dostawcy: „Rotomas” Warszawa, „Budeco” Wolsztyn
7	Promocja ekoturystyki – mapa, katalog i film promocyjny o woj. zielonogórskim	Sejmik Samorządowy	0,075	konceptja programowa przekazana do zaopiniowania władzy wdrażającej
8	Ścieżki rowerowe w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr	Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr	0,250	opracowana koncepcja
9	Eurolas – Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr	Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr	0,300	zrealizowane
10	Park Mużakowski w Łęknicy	UM Łęknica	0,208	poz. 5 z roku 1995
11	Modernizacja połączenia drogi nr 132 z układem dróg krajowych w Gorzowie Wlkp.		10,000	zaawansowanie 25%; przewidywany termin ukończenia inwestycji I kw. 2001
12	Modernizacja kolejowego przejścia granicznego Kunowice – Frankfurt n/O		6,000	zaawansowanie 35%; przewidywany termin ukończenia inwestycji IV kw. 2000
13	Dostawa urządzeń dla I etapu modernizacji oczyszczalni ścieków w Gorzowie Wlkp.		1,700	zrealizowane
14	Budowa Międzynarodowego Zachodniego Centrum Gospodarczego w Gorzowie Wlkp.		0,425	dokumentacja przekazana do akceptacji władzy wdrażającej
15	Urządzenia oczyszczalni ścieków we Wschowie		0,520	VIII 1999 – przetarg na realizację zlecenia
1997				
1	Budowa obwodnicy w Żarach	DODP Zielona Góra	1,500	projekt techniczny i dokumentacja przetargowa: termin opracowania VI 1998
2	Budowa mostu w Szprotawie	WDDM Zielona Góra	0,800	umowny termin zakończenia: 31 VII 1999
3	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Nowej Soli	UM Nowa Sól	1,000	dokumentacja przetargowa przekazana do akceptacji władzy wdrażającej

4	Rozbudowa Zakładu Gromadzenia i Utylizacji Odpadów w Zielonej Górze	UM Zielona Góra	1,300	dokumentacja techniczna i przetargowa ma być oddana do 30 IX 1997; wykonawca: „Ekosystem” Zielona Góra
5	Budowa oczyszczalni ścieków w Cybince	UMiG Cybinka	0,600	dokumentacja przetargowa ma być wykonana do 30 VI 1997; wykonawca: „Esco” Zielona Góra
6	Budowa oczyszczalni ścieków w gminie Lubrza	UG Lubrza	0,600	dokumentacja przetargowa zaakceptowana przez KE 07.96, planowany termin przetargu: 3 VIII 1998
7	Eurolas	Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr	0,300	VI 1998 podpisanie umowy z wykonawcą
8	Modernizacja i rozbudowa Międzynarodowego Centrum Muzycznego Wschód-Zachód w Zielonej Górze	UM Zielona Góra	0,300	zaawansowanie 10%
9	Modernizacja i rozbudowa Międzynarodowego Ośrodka Spotkań Młodzieży w Drzankowie	UW Zielona Góra	0,500	podpisana umowa z wykonawcą
10	Budowa gazociągu przesyłowego i sieci gazowej dla m. Gubina	UM Gubin	0,500	patrz poz. 7/1998
11	Budowa sieci gazowej na obszarze gm. Skąpe	UG Skąpe	0,300	11 VII przetarg na realizację zadania
12	Modernizacja wschodniego wylotu drogi krajowej nr 22 w Gorzowie Wlkp.		3,000	ukończona dokumentacja przetargowo-kontraktowa, przygotowania do przetargu
13	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Gorzowie Wlkp.- II etap budowy oczyszczalni ścieków dla Zakanala		1,800	
14	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pełczycach		0,085	zaakceptowana dokumentacja przetargowa
15	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną dla wsi Ługi Górzyckie		0,120	podpisana umowa z wykonawcą na realizację projektu
16	Budowa oczyszczalni ścieków i I etapu kanalizacji sanitarnej dla miasta Witnica		0,421	zakończenie robót planowane na XII 1999
17	Budowa sieci gazowej dla Sulęcina – proekologiczna alternatywa energetyczna		0,300	zakończenie robót planowane na IV kw. 1999
18	Drugi etap gazyfikacji gminy Santok		0,300	podpisana umowa z wykonawcą

19	Budowa turystycznych dróg rowerowych na terenie MiG Sulęcín		0,600	zakończenie robót w IV kw. 1999
1998				
1	Budowa obejścia m. Jasień długości 4,8 km	DODP Zielona Góra	2,500	otwarcie ofert na opracowanie dokumentacji technicznej i przetargowej; 17 IV 1998, wykonawca: Biuro Projektów Promost sp. z o.o. Zielona Góra, termin opracowania: 14 II 1999
2	Budowa obwodnicy m. Szprotawa długości 4,7 km	DODP Zielona Góra	1,270	jak wyżej
3	Budowa oczyszczalni ścieków dla m. Krosno Odrz.	Urząd Miasta i Gminy Krosno Odrz.	2,560	w II kwartale ma być opracowana dokumentacja przetargowa. W III kw. ma być przeprowadzony przetarg na dostawy urządzeń, a w IV kw. na roboty
4	Scentralizowany system utylizacji ścieków w obszarze chronionym Łagowskiego Parku Krajobrazowego	Urząd Gminy Łagów	0,600	w marcu przetarg na inżyniera kontraktu prowadzącego całość zadania
5	Ścieżki rowerowe	Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr	0,500	w przygotowaniu projekty techniczne w gminach do IX 1998, finalizowanie przetargu na inwestora zastępczego – III kw. 1998
6	Modernizacja i rozbudowa Międzynarodowego Centrum Muzycznego Wschód-Zachód – Filharmonia Zielonogórska	Filharmonia Zielonogórska	0,600	przygotowanie dokumentacji przetargowej, wykonawca: P. Liberski; terminarz zostanie ustalony 17 VI
7	Budowa gazociągu przesyłowego i sieci gazowej dla m. Gubina	Urząd Miasta Gubina	0,500	w imieniu Zarządu Miasta inwestycję przygotowuje Zakład Gazowniczy w Zgorzelcu; dokumentacja techniczna wykonana, wyłoniony wykonawca na sporządzenie dokumentacji przetargowej, która ma być ukończona pod koniec I kw.

Należy podkreślić, że w ramach programu Phare CBC zrealizowano ponadto ok. 370 tzw. miękkich projektów z funduszu wydzielonego do dyspozycji euroregionów. Były one przeznaczone na bardzo różne cele, wszystkie jednak w bardzo dużym stopniu przyczyniły się do propagowania idei integracji europejskiej oraz nawiązywania wzajemnych polsko-niemieckich dobrosąsiedzkich stosunków.

W związku ze zniszczeniami spowodowanymi przez powódź na polsko-niemieckim pograniczu w latach 1997-1999 realizowany był program Phare Odbudowa skierowany do gmin, które w największym stopniu ucierpiały w trakcie powodzi. W Lubuskim w ramach tego programu zrealizowano 107 przedsięwzięć⁶. Były to zazwyczaj projekty mniejsze wartościowo niż średni projekt programu Phare CBC, korzyści jednak są w tym przypadku również znaczące i wymierne. Dodatkową korzyścią – poza wymiernymi efektami w szczególności dotyczącymi programu Odbudowa – jest wyższa niż w innych regionach kraju umiejętność przygotowywania projektów i nabyta w praktyce znajomość procedur obowiązujących przy ubieganiu się o publiczne środki w UE.

Kolejnym czynnikiem pozwalającym na przygotowanie społeczności i instytucji województwa lubuskiego do integracji z Unią Europejską jest pilotażowy program Unii Europejskiej Ekorozwój w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr. Jest to jeden z czterech pilotażowych programów realizowanych na terenie Polski.

Rząd RP wraz z Komisją Europejską podjął decyzję o uruchomieniu w Polsce czterech pilotażowych programów strukturalnych zgodnych z przyjętą w krajach Unii Europejskiej praktyką w ramach polityki regionalnej. Prace przygotowawcze prowadzone były przez Zespół Zadaniowy ds. Polityki Strukturalnej w Polsce. Z Zespołem współpracowało wielu ekspertów, przedstawicieli różnych środowisk, przede wszystkim samorządowców i pracowników administracji rządowej. Efektem było opracowanie następujących programów:

- Małopolski Program Rozwoju Wsi i Rolnictwa;
- Regionalny Program Restrukturyzacji Gospodarki i Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwach Polski Północnej;
- Program Restrukturyzacji i Rozwoju Gospodarki Województwa Katowickiego;
- Program Ekorozwój w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”⁷.

Najczęściej spotykana definicja ekorozwoju określa go jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu zrównoważenia szans w dostępie do środowiska poszczególnych społeczności i ich obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń, podejmowane są działania polityczne, gospodarcze i społeczne z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych⁸.

Ekorozwój w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr” jest to – najkrócej mówiąc – program, w ramach którego realizowane będą cele polityki Unii Europejskiej ze szczególnym poszanowaniem środowiska naturalnego.

W pierwszych dniach czerwca 1998 r. urząd Komitetu Integracji Europejskiej przesłał zawiadomienie o realizacji fazy wstępnej. W związku z tym niezwłocznie rozesłane zostały zawiadomienia do gmin, instytucji regionalnych, stowarzyszeń i

⁶ Dane pochodzą z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.

⁷ Informacje Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej.

⁸ *Ekorozwój w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr” Pilotażowy Program Strukturalny*, Gubin-Zielona Góra, czerwiec 1997 r.

organizacji o możliwości składania projektów na realizację fazy wstępnej „Ekorozwój”. Zaznaczyć należy, iż część ta przeznaczona była tylko i wyłącznie na projekty tzw. miękkie tj. szkolenia pracowników instytucji regionalnych, pomoc ekspercką, analizy i prace studialne oraz bezpośrednią wymianę doświadczeń i wiedzy na temat opracowywania programów i planów w obrębie związanych z procesem integracyjnym z UE.

Do biura Sekretariatu Programu Ekorozwój w Euroregionie „Sprawa-Nysa-Bóbr” wpłynęło piętnaście projektów. Ostatecznie po weryfikacji przez Sekretariat i Regionalny Komitet Sterujący z powodu uchybień formalnych przyjętych zostało jedenaście projektów. Zostały one przesłane do Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej według hierarchii ważności. Decyzją Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej akceptację otrzymały wszystkie zgłoszone projekty. Z całą pewnością świadczy to o bardzo dobrym ich przygotowaniu i poważnym potraktowaniu tematu przez instytucje aplikujące.

W styczniu 1999 r. zakończone zostały procedury przetargowe. Kilka dni później zostały przygotowane oraz podpisane umowy na wykonawstwo poszczególnych projektów. Dokumenty te zostały podpisane pomiędzy Polską Agencją Rozwoju Regionalnego, która odpowiedzialna jest za realizację oraz wdrażanie projektów w ramach Programu Phare Inred (9706), a instytucjami, które wygrały przetargi bądź zostały wyłonione w drodze negocjacji do ich realizacji. Początkowo ustalono, iż wszystkie projekty powinny być zrealizowane do pierwszego czerwca 1999 r., jednak w związku z przesunięciami uruchomienia procedur przetargowych oraz przedłużającym się czasem podpisania umów termin realizacji projektów został przedłużony.

Niektóre z projektów zostały już zrealizowane i co najistotniejsze, ich poziom zarówno merytoryczny, jak i organizacyjny był zadowalający, co potwierdzają beneficjenci. Ponadto zaangażowanie, posiadane umiejętności i doświadczenie instytucji realizujących programy rokują nadzieję na poprawną realizację następnych, a w ten sposób na dobre przygotowanie instytucji regionalnych do wdrażania następnych projektów w ramach programu „Ekorozwój w Euroregionie Sprawa-Nysa-Bóbr”, Phare, ISPA, SAPARD, jak i pozwolą na lepsze przygotowanie regionu lubuskiego do integracji ze strukturami Unii Europejskiej.

Całkowity budżet przeznaczony na realizację fazy wstępnej programu wynosi 437 tys. zł.

Lista wniosków zgłoszonych do finansowania ze środków CPF

1. Cykl szkoleń w zakresie korzystania z funduszy pomocowych dla przedstawicieli Regionalnego Komitetu Sterującego i Sekretariatu Programu „Ekorozwój w Euroregionie Sprawa-Nysa-Bóbr”.

2. Cykl warsztatów w zakresie aktualizacji i pogłębiania kart działań oraz części diagnostycznej strategii lokalnych i Zintegrowanego Programu Pilotażowego „Ekorozwój w Euroregionie Sprawa-Nysa-Bóbr”.

3. Cykl szkoleń administracji rządowej, samorządowej i instytucji regionalnych w zakresie integracji Polski z Unią Europejską.

4. Szkolenie przedstawicieli instytucji okołobiznesowych w zakresie możliwości pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej.

5. Koncepcja utworzenia Parku Technologicznego.
6. Regionalne Forum Inwestorów Finansowych.
7. Cykl szkoleń dostosowujących rzemiosło lubuskie do wymogów i standardów UE w perspektywie przyjęcia Polski do Unii Europejskiej.
8. Konferencja kooperacyjna Polska-Bawaria.
9. Studium możliwości rozwoju agroturystyki w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr”.
10. Ankietyzacja oraz seminarium szkoleniowo informacyjne „Funkcjonowanie samorządu gminnego oraz uwarunkowania wpływające na poziom zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej w zakresie gospodarki komunalnej”.
11. Doświadczenia partnerów Abruzzo w realizacji projektów finansowanych przez UE – warsztaty i formy współpracy.

Zaznaczyć należy, iż większość z tych projektów została już zrealizowana. Zdaniem osób reprezentujących różne podmioty, od Biura Sekretariatu Programu począwszy, poprzez samorządy, przedstawiciele administracji rządowej, naukowców, przedstawiciele podmiotów gospodarczych na osobach fizycznych skończywszy, przyniosły one wiele wiedzy merytorycznej, pozwoliły na zapoznanie się z rozwiązaniami zastosowanymi w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego w krajach UE oraz pozwoliły przygotować kilka ciekawych konferencji i opracowań z zakresu agroturystyki i integracji europejskiej. Zasadniczym celem omawianego programu jest przygotowanie regionu do skutecznej absorpcji środków Unii Europejskiej, między innymi poprzez wzmocnienie instytucji regionalnych, szkolenie kadr i wspieranie tworzenia dokumentów planistycznych pod fundusze europejskie.

Doświadczenie wynikające z realizacji powyższych programów przyczyniło się do wykształcenia już stosunkowo wysokiej w porównaniu z innymi polskimi regionami umiejętności pozyskiwania środków pomocowych. Umiejętności te są tym cenniejsze, iż skuteczniej będą mogły być pozyskiwane i realizowane początkowo fundusze przedakcesyjne, a następnie fundusze strukturalne.

Po kilku latach okresu przejściowego, spełniania kolejnych wymogów wskazywanych przez Wspólnotę, Polska jest w przededniu wejścia w struktury Unii Europejskiej. Już niebawem staniemy przed szansą korzystania z kolejnych środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach „Partnerstwa dla członkostwa”. Są to fundusze przedakcesyjne – nowe środki, z których nasz kraj będzie mógł korzystać dzięki pozytywnym zmianom zachodzącym w niemal wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego. Tworzą je trzy programy pokrótce scharakteryzowane, a mianowicie:

– **Phare** – wspierające proces przygotowania kraju do akcesji. Ten program stanowi odrębną linię budżetową Komisji Europejskiej. Część środków przekazywana jest państwu beneficjentom jako narodowe alokacje Phare, czego konsekwencją jest zarządzanie tymi środkami już przez poszczególne państwa. Mimo że zarządzanie jest zdecentralizowane, wiele decyzji wymaga zatwierdzenia urzędników z Komisji Europejskiej w Brukseli ewentualnie krajowych przedstawicielstw Wspólnot Europejskich.

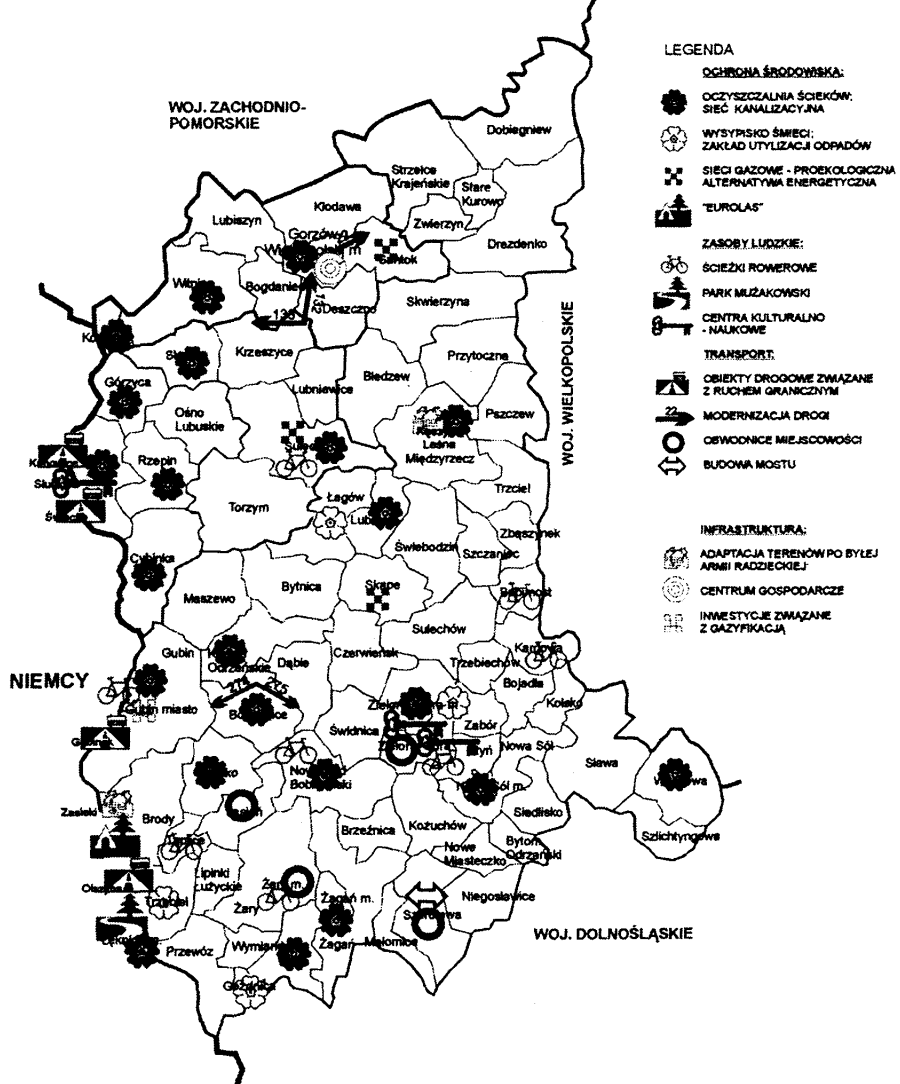
- **ISPA** – przeznaczony na wsparcie krajów kandydujących, szczególnie w zakresie ochrony środowiska, umożliwiając w ten sposób krajom beneficjentom spełnienie wymagań stawianych przez unijne prawa ochrony środowiska, ponadto w zakresie infrastruktury transportowej służącej zrównoważonej mobilności oraz projektom interesu ogólnego. Są to przedsięwzięcia krajowe powiązane z przedsięwzięciami transeuropejskimi. Ważne jest, aby były one dostatecznej wielkości, wpływając w ten sposób na poprawę ochrony środowiska lub poprawę transportowych powiązań infrastrukturalnych.

- **SAPARD** – Specjalny Program Przedakcesyjnej Pomocy na rzecz Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich ma służyć wsparciu rolnictwa, harmonijnemu i zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich. Z tych środków mają zostać sfinansowane działania mające na celu rozwiązanie kluczowych problemów uniemożliwiających dostosowanie sektora rolnego i wsi do wejścia w struktury europejskie. Wreszcie mają pomóc w dostosowaniu polskiego prawa w tym zakresie do prawodawstwa Wspólnot. Z dostępnych informacji na ten temat można wywnioskować, że w ramach tego programu można będzie finansować poniżej przedstawione działania: inwestycje w gospodarstwach, przetwórstwo i dystrybucja, kontrola jakości i nadzór, technologie przyjazne środowisku, dywersyfikacja produkcji, wprowadzenie usług zarządczych, tworzenie grup producenckich, odnowa wsi, system rejestrów gruntu, scalanie gruntów, szkolenia zawodowe, rozwój infrastruktury, zasoby wodne, leśnictwo, a także pomoc doradcza i szkoleniowa na rzecz realizacji programu. Wszystkie działania będą przedłożone w postaci planu opracowanego według określonej procedury, uwzględniającej szerokie konsultacje z właściwymi władzami i organami. Wszystkie przedsięwzięcia w ramach programu będą wypłacane z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Ponośzone koszty mogą być pokryte do 75% ogólnej kwalifikowanej sumy wydatków publicznych. Wyjątkiem będą przedsięwzięcia generujące przychody, w przypadku których pomoc publiczna może wynieść do 50%, z czego wkład EAGGF może wynieść do 75%. Ów wkład musi być w zgodzie z wymaganym przez Unię pułapem wysokości pomocy.

Mówiąc o programach przedakcesyjnych Phare, ISPA i SAPARD, należy wspomnieć, że są to w dużej mierze środki działające podobnie do funduszy realizowanych w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Nasz kraj z funduszy tych będzie mógł korzystać począwszy od roku 2000.

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

INWESTYCJE PHARE CBC

Waldemar Sługocki

**ZUR AUSNUTZUNG DER FINANZIELLEN MITTEL
DER EUROPÄISCHEN UNION IN DER WOJEWODSCHAFT
ZIELONA GÓRA (GRÜNBERG) IN DEN JAHREN 1994-1998**

Z u s a m m e n f a s s u n g

Seit 1989 umfasste das Phare- Programm der Europäischen Union auch Polen. Seine Mittel wurden an die postkommunistischen Staaten gerichtet, um sie in den Prozessen der wirtschaftlichen Transformation zu unterstützen und in ihren Gesellschaften die Demokratie zu festigen.

In den Jahren 1994-1998 kamen selbst in die Wojewodschaften Zielona Góra und Gorzów (Landsberg) 60% aller EU-Mittel im Rahmen des Phare-Programms CBS. Die beiden Wojewodschaften erhielten insgesamt 135,461 Mio. ECU für die Realisierung von 57 Projekten in verschiedenen Lebensbereichen, wobei die meisten die Umwelt und den Transport galten.

Aus dem Phare-Fonds CBS wurden auch ca.370 sogn. Softprogramme realisiert. Diese Mittel nutzten die Euroregionen für die Unternehmen im Bereich der Kultur, Bildung und der sozialen Angelegenheiten aus. Obwohl sie hauptsächlich einen lokalen Charakter hatten, dienten sie der Verbreitung der Idee europäischer Integration und der Förderung der gutnachbarlichen Beziehungen zwischen Polen und Deutschland.